

گزارش پیش نشست یازدهم: «فناوری های نوظهور ساختار نظم بین الملل و بحران اوکراین»

پژوهشکده مطالعات سیاسی، بین الملل و حقوقی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با همکاری مؤسسه مطالعات و تحقیقات بین المللی ابرار معاصر تهران در روز دوشنبه دهم بهمن دماه ۱۴۰۱، یازدهمین پیش نشست همایش ملی نظم جدید بین الملل، بحران اوکراین و جایگاه جمهوری اسلامی ایران را در مؤسسه مطالعات و تحقیقات بین المللی ابرار معاصر تهران برگزار نمود.

سخنرانان این پیش نشست دکتر راضیه مهرابی کوشکی (عضو هیات علمی پژوهشکده مطالعات فناوری) و دکتر حسین آجورلو (کارشناس مسائل غرب آسیا) بودند. در آغاز دبیر علمی نشست دکتر حمیدرضا اکبری (عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی) به ارایه توضیحاتی درباره اهمیت یابی روز افزون فناوری های نوین در عرصه روابط بین الملل پرداخت و در ادامه دکتر راضیه مهرابی کوشکی ضمن تشریح چندوچون رشد و ارتقای بهره گیری از فناوری های نوین در عرصه سیاست به اهمیت یابی این دسته از فناوری ها در عرصه بین الملل پرداخت.

دکتر راضیه مهرابی کوشکی در این سخنرانی بیان کرد که امروزه فناوری های نوظهور از یک موضوع صرفاً اقتصادی و رفاهی به مقوله ای روابط بین المللی و استراتژیک تبدیل شده و به عنوان زمین بازی جدید، رقابت و همکاری میان قدرت های بزرگ را مشخص می کند. برای مثال هوش مصنوعی، بلاک چین، روباتیک، پهباد و قابلیت های 5G به سرعت در حال تبدیل شدن به خط مقدم «رقابت» یا «هماهنگی» در سطح جهانی است لذا فناوری های نوظهور علاوه بر تأثیرگذاری بر روندهای حیاتی می تواند تحولات بنیادین در ساختار نظام بین الملل را نیز رقم بزند. این فرضیه در جنگ و بحران اوکراین ارزیابی شد و بیان گردید که طرفین منازعه به تناسب استفاده از سه سطح از قدرت فناوری های جدید یعنی قدرت ابزاری، قدرت ساختاری و فراقدرت نه تنها پیروز جنگ را تعیین می کنند که به احتمال زیاد ترسیم کننده نظم آینده در نظام بین الملل به سوی تکوین یا تحول خواهند بود.

دکتر حسین آجورلو (کارشناس مسائل غرب آسیا) سخنران دوم نشست بود. او با دسته بندی تاثیر فناوری های نوظهور در عرصه بین الملل به پنج دسته کلی به اهمیت یابی روز افزون و شتابنده این فناوری ها در عرصه سیاست جهانی اشاره نمود. دکتر آجورلو نخست از ارتباط فناوری های نوظهور و ارتباطات و برساختن روایت ها سخن گفت. وی کارکرد هایی مانند اجماع سازی، امنیتی سازی مسائل، تکیه بر قدرت های چند بعدی و سرعت درک تحولات و واکنش مناسب را در عرصه سیاست جهانی با تکیه بر فناوری های نوظهور قابل توضیح دانست.

وی در ادامه به بعد اقتصادی این فناوری ها پرداخت و توضیح داد که اعمال محدودیت و تحریم و نیز واکاوی امکان های بررسی و رویارویی و پاسخ و نیز تمرکز بر رمز ارز در سطح جهانی و فارغ از مرزها، امکان کنترل تجاری و بازرگانی، ردیابی و زنجیره تامین کالا و همچنین کارویژه خرابکاری اقتصادی نیز از ظرفیت های به روز شونده فناوری های نوین است. بعد نظامی فناوری های نوظهور را باید سوین گروه از این فناوری ها دانست که به شکل مستقیم بر نظم بین الملل موثر می باشد. تکنولوژی های نوینی مانند پهباد و ضد پهباد، تسلیحات موشکی و ضد موشکی، جمینگ و اختلال، شهپاد و ضد شهپاد، لجستیک نبرد در سرزمین های سرسیر و قطبی در ادامه به کارگیری فناوری های نوین در عرصه نظامی قابل توضیح است. دسته پنجم در زمره فناوری های اطلاعات قرار می گیرد. تکنولوژی های نوین در حوزه اطلاعاتی شامل برنامه ریزی خوش مصنوعی امنیت زیستی و ... است. زیست محیطی را باید دسته پنجم فناوری های نوینی دانست که بر عرصه سیاست و نظم جهانی تاثیرگذار است در این میان می توان از امنیت غذایی و آب و هوا یاد کرد. نتیجه ای که دکتر آجورلو در ارتباط با تاثیر فناوری های نوظهور بر نظم بین الملل گرفت افزایش تاثیر روزافزون این دسته از فناوری ها بر نظم بین الملل و جنگ ها نوین است که به شکاف بیشتر میان صاحبان این فناوری ها و دیگر کشورها منجر می گردد. نشست پس از پرسش و پاسخ میان حاضران و سخنرانان پایان یافت.